

Вимоги безпеки при проведенні посіву озимих сільськогосподарських культур

Настає час проведення посівів озимих сільськогосподарських культур, коли підвищується ймовірність травматизму, особливо через недотримання правил охорони праці та неналежну організацію робіт, тому необхідно потурбуватись про те, щоб вони пройшли на високому організаційному рівні, без порушень вимог законодавства з охорони праці та трудової дисципліни.

Тому, щоб створити безпечні, безаварійні умови праці та мінімізувати ризики виникнення нещасних випадків на виробництві під час проведення посівних робіт в умовах воєнних (бойових) дій керівникам сільськогосподарських підприємств всіх форм власності разом з інженерами з охорони праці слід посилити профілактичну роботу по запобіганню виробничого травматизму, забезпечити дотримання вимог «Правил охорони праці у сільськогосподарському виробництві» (НПАОП 01.0-1.02-18).

Організувати з представниками відповідних структурних підрозділів МВС та ДСНС перевірку угідь та прилеглих ділянок на предмет наявності вибухових пристроїв та інших предметів і матеріалів, що можуть створити загрозу працівникам (особливо у зонах прилеглих до ведення бойових дій).

Розробити плани евакуації персоналу перед початком та під час проведення бойових дій та плани ліквідації аварійних ситуацій з мінімальним рівнем загрози життю та здоров'ю працюючих. Посадовим особам підприємства довести дані плани до працівників під підпис.

Організувати транспортування та ручне перенесення обладнання, устаткування, добрив та інших матеріалів до місця безпосереднього виконання робіт, потрібно здійснювати у відповідності до розроблених безпечних маршрутів.

Організувати проведення посівних робіт в умовах достатньої видимості, виключно у денний час.

Загальні вимоги безпеки

1. До посіву допускаються особи не молодші 18 років, які не мають медичних протипоказань і пройшли інструктаж та стажування.
2. Роботу на агрегаті розпочинають тільки при його справності.
3. Перевірку стану ділянок поля, розбивки на загони слід проводити тільки в світлу частину доби.
4. Відпочивати слід тільки на спеціально відведених ділянках.
5. Трактори повинні бути зручними і безпечними при технічному обслуговуванні.

6. Перед початком роботи перевірити наявність та комплекцію аптечки першої медичної допомоги.
7. Отримати від керівника ділянки завдання на маршрут руху агрегату, вивчити рельєф ділянки та місце поворотів та переїздів.
8. Перед зрушенням з міста перевірити чи не загрожує будь-кому рух агрегату, після чого просигналізувати та розпочати рух.
9. Перед виїздом в поле випробувати роботу сівалки в холосту.
10. Перед початком роботи перевірити справність машинно-тракторного (посівного) агрегату.
11. Не передавати управління посівним агрегатом особам, які не закріплені за ним.
12. Не допускати находиття сторонніх людей на агрегаті.
13. Регулювати та перевіряти робочі органи та механізми при заглушеному двигуні.
14. При заправці сівалки обслуговуючому персоналу заборонено бути з навітряного боку.
15. Під час руху агрегату заборонено залишати робочі місця, сидіти чи стояти на підніжках, насінневих бункерах та рамі сівалки.
16. В кінці гону тракторист повинен перевірити агрегат, тільки тоді, коли робочі органи повністю витягнуті з ґрунту.
17. В містах повороту агрегату заборонено знаходитись людям і техніці.
18. Розрівнювати зерно у насінневому бункері тільки спеціальними дерев'яними лопатами.
19. Очищують сошники та висіваючі апарати чистиками дозволяється тільки при зупиненому агрегаті.
20. Після закінчення роботи агрегат очищують від бруду, ґрунту та пожнивних залишків.
21. Поставити агрегат на стоянку, поклавши під колеса опори.
22. Привести в належний стан робоче місце.

Підготовка техніки

1. Слід провести ретельну перевірку технічного стану сільськогосподарських машин, які намічено задіяти в ході посівної. Така перевірка здійснюється одночасно з технологічним налаштуванням механізмів. При цьому необхідно керуватися вимогами нормативно-правових актів про охорону праці та інструкціями з експлуатації, наданими виробниками техніки. Перевірку слід проводити силами служби (спеціаліста) агропідприємства з охорони праці разом з головним інженером або керівником служби експлуатації.
2. В ході перевірки необхідно переконатися у:
 - відповідності конструкції машин і механізмів, які будуть застосовуватися під час посівної, чинним стандартам безпеки праці;
 - наявності акта ремонтної організації про відповідність відремонтованих агрегатів вимогам безпеки;
 - наявності сертифікатів відповідності, які підтверджують безпечність використання машин та устаткування, виготовленого за межами України;
 - наявності необхідних попереджувальних написів на вузлах і агрегатах сільгоспмашин.
3. Метою перевірки є недопущення до використання у польових роботах несправної техніки, а також машин і механізмів, до конструкції яких внесено зміни, не передбачені виробником. Зокрема, слід категорично заборонити використовувати в роботах трактори з ручним (шнуровим) запуском двигуна.
4. Особливої уваги при підготовці до виконання весняних польових робіт має контроль протипожежного стану пунктів (агрегатів) заправки тракторів і автомобілів паливом відповідно до вимог нормативних документів.
5. Для забезпечення безвідмовної роботи машин і механізмів і попередження травматизму необхідно організувати службу технічного обслуговування та ремонту техніки в полі.

Вимоги до самохідних машин

1. Кабіни тракторів повинні забезпечити механізатору вільний огляд робочих органів навісних і причіпних сільськогосподарських машин.
2. Кабіна трактора повинна мати не менше трьох аварійних виходів, а машини — не менше двох. Аварійні виходи повинні відкриватися вручну без інструменту за проміжок часу не

довше 3 сек. Якщо вікна не пристосовані до аварійного відкривання, в кабіні має бути аварійний засіб для миттєвого розбиття скла.

3. Не допускається зміна заводської конструкції гальмівних систем трактора.

4. Гальмівний шлях при холодних гальмах повинен відповідати вимогам ГОСТ 12.2.019.

5. Органи управління повинні забезпечувати прямолінійність руху тракторів з причіпними агрегатами, повороти, зупинення, початок руху, належне утримання на схилі, запуск двигуна з кабіни тощо.

6. Вихлопна система двигуна має забезпечувати гасіння іскор до виходу відпрацьованих газів в атмосферу.

7. Контрольні прилади на пульті управління повинні підсвічуватися відбитим світлом.

Вимоги до причіпних і навісних сільськогосподарських машин

1. Стоянкові гальма повинні утримувати машину на схилі 10° (18 %).

2. Машини, ширина яких перевищує габарити рушія, повинні бути обладнані світловідбивачами (ззаду — червоного, спереду — білого кольору), а також власними приладами світлової сигналізації.

3. Причіпні та напівпричіпні машини повинні мати жорсткі зчіпні пристрої. Останні мають бути обладнані страхувальним ланцюгом або тросом.

4. Робочі органи навісного та причіпного обладнання повинні мати спеціальні фіксатори для транспортування.

5. Карданні вали приводу машин повинні мати бути закритими захисним огороженням.

6. Гідравлічні машини, крім монтованих, повинні з'єднуватися з гідросистемами енергетичного засобу за допомогою розривних муфт.

7. Регулювання робочих органів та інших механізмів машини під час руху має здійснюватися із робочого місця оператора рушія або оператора машини.

8. Місця розташування точок змащування машин повинні бути позначені кольоровими покажчиками. Застосування ковпачкових маслянок для змащування деталей, які обертаються, не допускається.

9. Кришки насінневих і тутових ящиків сівалок повинні щільно закриватися та надійно фіксуватися за допомогою запірного пристрою, а за потреби — вільно відкриватися.

Підготовка поля та визначення маршруту

1. Організувати з представниками відповідних структурних підрозділів МВС та ДСНС перевірку угідь та прилеглих ділянок на предмет наявності вибухових пристроїв та інших предметів і матеріалів, що можуть створити загрозу працівникам (особливо у зонах прилеглих до ведення бойових дій).

2. Ці дії слід виконувати у денний час, в умовах хорошої видимості. Необхідно оглянути поле, на якому будуть проводитися посівні роботи, з метою усунення перешкод під час виконання робіт. Слід прибрати камені та великі грудки землі, купи пожнивних залишків, засипати ями тощо. Поле необхідно обробити культиватором на глибину загортання насіння. Небезпечні місця (камені, яри, канави тощо) слід позначити добре помітними знаками висотою до 3 м. Під час огляду поля необхідно визначити спосіб та напрямок руху агрегатів, підготувати поворотні смуги, обрати найзручніші під'їзди до відповідних ділянок. Поблизу небезпечних місць ширина поворотної смуги повинна бути не вужчою, ніж подвійний мінімальний радіус розвороту самохідного технічного засобу.

3. Пересування агрегатів до місця роботи та під час виконання робіт має здійснюватися відповідно до заздалегідь розроблених маршрутів і технологій, затверджених керівником чи головним агрономом агропідприємства. З цими правилами мають бути ознайомлені всі учасники посівних робіт.

Підготовка персоналу та робочих місць

1. Працівники, які мають брати участь у проведенні посівних робіт, повинні пройти відповідний інструктаж з охорони праці та пожежної безпеки.

2. Постійні та тимчасові робочі місця персоналу повинні мати належне освітлення.

3. Для роботи в полі тракторні екіпажі та віддалені бригади необхідно забезпечити засобами зв'язку.

Робота в полі

1. Після першого проходу машини полем слід ще раз перевірити справність робочих органів агрегатів. При цьому треба звернути увагу на:

- технічний стан і комплектність машини;
- наявність і справність інструментів та пристроїв;
- надійність кріплення робочих органів;
- наявність пристосувань для очищення робочих органів машин від ґрунту (чистиків, гачків тощо).

2. Розвороти навісних і напівнавісних машин слід здійснювати в піднятому стані, а причіпних — з вийнятими з ґрунту робочими органами. Швидкість руху машин при виконанні розворотів не повинна перевищувати 4 км/год.

3. Якщо на полі працює одночасно кілька одиниць техніки, мінімальна дистанція між ними має становити 30 м.

4. Один працівник може обслуговувати лише один агрегат.

5. Важливе значення має узгодженість дій між трактористом і сіячами. Якщо посівний агрегат обслуговують кілька сіячів, один з них призначається старшим і лише він подає сигнали механізатору. Починати рух тракторист може лише після сигналу старшого сіяча.

Основні вимоги безпеки для працівників при виконанні роботи в умовах воєнних (бойових) дій:

Потрібно перевірити робоче місце та зону проходу до нього на наявність небезпечних факторів, зокрема вибухонебезпечних та інших підозрілих предметів, що можуть створити загрозу. На робочому місці не повинно бути зруйнованих (завислих) від вибуху будівельних конструкцій та зелених насаджень. Роботи не можна проводити в неочищених від наслідків обстрілу місцях.

Роботи на відкритих територіях потрібно проводити переважно в денний час. В місцях проведення робіт зі штучним освітленням рекомендується забезпечувати світломаскування. Слід запобігати довготривалому безперервному проведенню робіт у зонах прилеглих до ведення бойових дій.

У разі виникнення загрози бойових дій (артилерійських обстрілів, бомбардування) працівники повинні припинити проведення будь-яких робіт.

У разі виникнення загрози бойових дій потрібно обмежити до мінімуму пересування відкритою територією, пройти до захисних споруд на підприємстві або іншого придатного для захисту укриття. Перед виходом з робочого місця потрібно вимкнути джерела живлення виробничого обладнання, що використовуються, та вжити заходів щодо належного зберігання ввірених матеріальних цінностей, для переміщення слід використовувати безпечні маршрути.

Постійно стежити за оповіщенням, що надсилаються за допомогою засобів зв'язку (зокрема мобільного телефону), щодо наявності загрози бойових дій та інформувати про можливу небезпеку працівників, які перебувають поруч.

Порядок дій працівників у разі надходження сигналу «Увага всім! Повітряна тривога!»:

- у разі оголошення евакуації негайно залишити приміщення, зберігаючи спокій;
- під час евакуації спускатися сходами, прямувати визначеними маршрутами евакуації до визначених укриттів;
- швидко, без паніки зайняти місце у найближчій захисній споруді;
- виконувати правила поведінки у захисній споруді;
- дотримуватися у захисній споруді правил пожежної та техніки безпеки;
- якщо захисної споруди поблизу немає, сховатися за бетонними плитами, бордюром, лягти у заглибленнях землі;
- зберігати спокій, не піддаватися паніці, зберігати здатність швидко і правильно оцінювати ситуацію;
- за необхідності надати допомогу тим, хто її потребує.

Під час бойових дій заборонено:

- наближатися до вікон, якщо почули постріли;
- спостерігати за ходом бойових дій, стояти або бігати під обстрілом;
- сперечатися з озброєними людьми, фотографувати та робити записи в їхній присутності;

- демонструвати зброю або предмети, схожі на неї;
- підбирати покинуту зброю та вибухонебезпечні предмети;
- торкатися вибухонебезпечних та підозрілих предметів, намагатися розібрати їх чи перенести в інше місце;
- носити військову форму або камуфльований одяг (бажано вдягати одяг темних кольорів, який не привертає уваги; та уникати символів, що можуть викликати неадекватну реакцію).

Порядок поведінки під час артилерійських обстрілів:

- під час артилерійського, мінометного обстрілу, ракетною або авіаційною нальоту не слід залишатися в холах будівлі, під арками та на між поверхневих сходових клітках. Виберіть місце між несучими стінами в кутку і недалеко від дверей та вікон, для того щоб можна було покинути будівлю у разі попадання снаряду;
- небезпечно ховатися в підвалах панельних будівель, біля автомобільної техніки, автозаправних станцій та під стінами будівель з легких конструкцій (такі об'єкти неміцні, тож велика ймовірність травмуватися або опинитися під завалом);
- якщо артилерійський, мінометний обстріл, ракетний або авіаційний наліт застает працівника під час пересування, слід лягти на землю, туди, де є виступ, або хоча б у невелике заглиблення. Захистити можуть бетонні конструкції (крім тих, що можуть обвалитися або загорітися), виїмки, неглибокі підземні колодязі, великі трубопроводи та канали;
- закривати долонями вуха та відкривати рот (це врятує від контузії, убереже від акустичного удару);
- не виходити з укриття, зачекати хоча б 5-10 хвилин після завершення обстрілу (після залпу зазвичай ведеться уточнення результатів стрільби і коригування вогню або зміна позицій);
- не приступати до розбору завалів самостійно, чекати фахівців з розмінування та представників аварійно-рятувальної служби.

Порядок поведінки в разі виявлення вибухонебезпечних предметів:

- припинити роботу в зоні виявлення предмета, зупинити роботу обладнання;
- попередити про знахідку інших осіб, які перебувають поруч, а також безпосереднього керівника, або керівника підприємства;
- перебувати на безпечній відстані (не менше ніж 100 м від небезпечного предмета), рухатися по своїх слідах;
- позначити місце розташування, якщо можливо обгородити його. Для огороження можна використовувати підручні матеріали, наприклад: палиці, що встановлені навхрест, купи каміння, прокопані канали, шматки яскравої матерії, мотузки, інші попереджувальні знаки та написи;
- повідомити місцеву службу з надзвичайних ситуацій (ДСНС) або поліцію, виконати фотофіксацію предмета та місце його розташування, якщо є мобільний телефон;
- не допускати до небезпечної зони інших людей, дочекатися представників правоохоронних або інших компетентних органів, перебуваючи якнайдалі від вибухонебезпечного предмета або за захисним укриттям.

У разі виявлення вибухового предмета заборонено:

- підходити до нього, торкатися предмета та пересувати його;
- перебуваючи поблизу нього палити, користуватися засобами радіозв'язку, мобільними телефонами (вони можуть спровокувати вибух);
- заливати його рідинами, засипати ґрунтом або намагатися чимось накривати;
- намагатися самостійно знешкодити предмет;
- здійснювати щодо нього будь-які самостійні дії: звуковий, світловий, тепловий чи механічний вплив. Вибухові речовини отруйні та чутливі до механічних впливів і нагрівання;
- у разі загрози виникнення вибуху лягти на землю в найближче заглиблене місце (канави, ями, ритвини тощо) ногами до епіцентру вибуху, обличчям униз, голову прикрити якимись речами або руками, водночас щільно закрити долонями вуха та відкрити рот для врівноваження тиску, оскільки звуковий (акустичний удар) може призвести до розривів судин та барабанних перетінок.

Необхідно пам'ятати, головною складовою успішного проведення посівних робіт та збереження людського життя є створення керівниками сільськогосподарських підприємств всіх форм власності безпечних умов праці, здійснення належного контролю за підлеглими працівниками та дотримання трудової та виробничої дисципліни, правил охорони праці, пожежної безпеки в умовах воєнних (бойових) дій в Україні.